

Seznam příloh

- Příloha č. 1* Zadání DP
- Příloha č. 2* Projekt diplomové práce
- Příloha č. 3* Oficiální dopis s žádostí o spolupráci, zasílaný do základních škol pro sluchově postižené
- Příloha č. 4* Informovaný souhlas
- Příloha č. 5* Dotazník pro žáky
- Příloha č. 6* Dotazník pro učitele
- Příloha č. 7* Pozorovací arch

Univerzita Karlova v Praze, PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra / ústav: speciální pedagogiky

Zadání diplomové práce

Jméno a příjmení: Radka Hublová

Datum narození: 05. 05. 1986

Adresa: Fojtíkova 2407, Rakovník 269 01

obor: Speciální pedagogika

Název práce v českém jazyce:

Český jazyk na základních školách pro sluchově postižené

Název práce v anglickém jazyce:

**Czech language at primary schools for children with hearing
impairment**

Vedoucí práce: PhDr. Kateřina Hádková, Ph.D.

Datum: 29. 10. 2009

Podpis

Projekt výzkumného šetření

1. CO?

Jakým způsobem je realizována výuka předmětu ČJ a literatura (dále jen ČJ) na 2. stupni základních škol pro sluchově postižené (dále jen ZŠ pro SP).

- neboli cílem diplomové práce je zmapovat výuku ČJ na 2. stupni ZŠ pro SP z hlediska 3 pilířů:

- využívaných komunikačních modů při hodinách ČJ
- využívaných učebnic a učebních pomůcek při hodinách ČJ
- z hlediska názorů žáků 2. stupně ZŠ pro SP na ČJ a z hlediska názorů učitelů ČJ a literatury na ČJ

Výzkumné otázky:

- a) Jaký je volen způsob komunikace z hlediska přístupu k výchově a vzdělávání žáků na 2. stupni ZŠ pro SP?
- b) Jaké jsou užívány komunikační módy během výuky ČJ na 2. stupni ZŠ pro SP (a to ve třech komunikačních rovinách: komunikace mezi žáky navzájem, komunikace směřující od žáka k učiteli, komunikace směřující od učitele k žákovi)?
- c) Jaké jsou užívány učebnice v rámci výuky ČJ na 2. stupni ZŠ pro SP?
- d) Jaké jsou užívány učební pomůcky v rámci výuky ČJ na 2. stupni ZŠ pro SP?
- e) Jak vnímají žáci na 2. stupni ZŠ pro SP samotný ČJ, co pro ně představuje?
- f) Jak vnímají učitelé ČJ na 2. stupni ZŠ pro SP svůj vyučovací předmět, co dle jejich názoru představuje pro žáky a jak je jimi vnímán?

2. PROČ? (proč toto šetření realizovat?)

- samotná výuka ČJ u žáků se SP je velice kontroverzní téma a s nástupem nových státních maturit budou na žáky se SP v této oblasti kladeny ještě větší požadavky- proto je to téma v současné době velice aktuální (TKN- díl vysílaný 30. 3. 2009, prof. Macurová)

- zmapujeme aktuální stav, realizaci výuky ČJ na 2. stupni ZŠ pro SP

- výsledky šetření by mohl být zajímavý materiál pro učitele ČJ a literatury z hlediska využívaných pomůcek a učebnic

- kdo se touto tematikou zabývá, v jakých odborných publikacích je možné toto téma najít:

- Mgr. Marie Komorná
- Mgr. Barbora Kosinová

-
- Mgr. Andrea Hudáková, Ph.D. (disertační práce)
 - prof. PhDr. Alena Macurová, CSc.

3. S KÝM?

- základní soubor výzkumného šetření:

- žáci 2. stupně ZŠ pro SP
- učitelé ČJ a literatury na 2. stupni ZŠ pro SP

- realizace výzkumného šetření:

- na všech ZŠ pro SP v ČR (celkově 13 škol- 3 pražské školy, České Budějovice, Plzeň, Liberec, Hradec Králové, Brno, Ivančice, Kyjov, Olomouc, Ostrava, Valašské Meziříčí)

4. JAK?

výzkum: kvantitativní

↓

metoda: dotazování + pozorování

↓

technika: dotazník + strukturované pozorování

Odůvodnění zvolené techniky:

- výhody: zcela zásadní je dostupnost: dotazník je vhodný pro velké množství respondentů a tak získává velké množství dat, umožňuje následně dobře zpracovat výsledky šetření
- nevýhody (metoda je náročná z hlediska): z vlastní zkušenosti: přímočarost otázek, otázky musí být DOBŘE položené, musí být srozumitelné pro konkrétní skupinu respondentů (v potaz musí být věk, čtenářské dovednosti, znalost jazyka apod.), nesmí být tendenční, subjektivita odpovědí- např. respondent odhalí záměr dotazníku a odpovídá tak, jak si myslí, že by měl apod.; pro strukturované pozorování musí být dobře sestaven pozorovací arch (musíme přesně vědět, co pozorovat)

- jak podchytit nevýhody zvolené techniky:

- samotnou dobrou konstrukcí dotazníku- upřednostňování psychologického hlediska, odpovídající délka apod.
- snažit se o polouzavřené otázky (snížení náročnosti pro respondenta)
- dobře položit otázky- srozumitelně a zároveň bez ovlivňování respondentů

- být přítomna samotnému šetření- umožňuje osvětlit nesrovnalosti, případně osobní kontakt a motivace u zadavatele dotazníků (pokud nebude moci být přítomna u šetření)
- pilotáž (náslechy ČJ na 2. stupni ZŠ pro SP)
- předvýzkum (konstrukce dotazníků a jejich testování na malé skupině respondentů)

5. KDY? (časový plán, postup)

Postup výzkumného šetření:

1. preempirická fáze

2. pilotáž- náslechy ČJ na 2. stupni ZŠ pro SP (umožní větší orientaci ve vymezené problematice)

3. sestavení dotazníků + pozorovacího archu

4. předvýzkum- realizace dotaznickového šetření na jedné ze ZŠ pro SP, malý vzorek respondentů (představa: 7 žáků 2. stupně z různých tříd, 1 učitel ČJ a literatury), pozorování v rámci hodiny ČJ a literatury

4. následné upravení dotazníků a pozorovacích archů, eliminace jejich chyb

5. výzkumné šetření:

- kontaktovat školy- email, telefon (motivace- celorepublikové šetření, vyzískané informace poskytneme apod.)
- domluvit schůzku a realizaci šetření
- samotné šetření a sběr dat

6. ZA KOLIK?

finanční náklady se budou týkat:

- dotazníků- na jejich tisk (každý dotazník má zhruba 3 strany + informované souhlasy + průvodní dopisy + instruktážní dopisy)
- cestovné- cestování do jednotlivých škol
- poštovné

7. Zajištění etických aspektů:

- Účastníky výzkumného šetření seznámíme s: cílem výzkumu, jakým způsobem je či bude realizován, případně je informujeme o jeho průběhu či zpracování
- Účastníkům výzkumného šetření zajistíme anonymitu
- Zúčastněným školám zajistíme anonymitu

- Veškeré materiály, které v rámci šetření zveřejníme, nesmí za žádných okolností poskytnout takové informace, které by mohly poukázat na totožnost účastníků šetření
- Získáme informovaný souhlas od ředitelů/ředitelek jednotlivých škol pro SP
- Účastníky výzkumného šetření ujistíme, že mohou kdykoli z výzkumného šetření odstoupit bez udání důvodu
- Výzkumné šetření konzultujeme s kolegy či jinými odborníky-odlišný pohled, nápad apod.
- Informace, které nám výzkumné šetření přinese, za žádných okolností „neupravujeme“ či „nepřekrucujeme“
- Máme uchovány přímé materiály výzkumného šetření, případně jej můžeme částečně uvést v samotné výsledné práci- např. zveřejníme jeden z vyplněných dotazníků (a to samozřejmě bez údajů poukazující na totožnost účastníka šetření)

8. Shrnutí:

- co?: Jakým způsobem je realizována výuka ČJ a literatury na 2. stupni ZŠ pro SP
- proč?: aktuální kontroverzní téma
- s kým?: žáci 2. stupně ZŠ pro SP, učitelé ČJ a literatury na 2. stupni ZŠ pro SP
- jak?: kvantitativní výzkum- dotazník + strukturované pozorování
- kdy?: prvotní konstrukce dotazníků a záznamových archů- pilotáž- předvýzkum- oprava chyb dotazníků a záznamových archů- kontaktování jednotlivých ZŠ pro SP- samotná realizace výzkumného šetření
- za kolik?: finanční náklady na tisk dotazníků + cestovné + poštovné

9. Seznam použité literatury

CHRÁSKA, M. *Metody pedagogického výzkumu*. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1369-4.

KEBLOVÁ, A. *Speciální školy pro sluchově postižené v České republice*. Praha: MŠMT ČR, 2000.

PELIKÁN, J. *Základy empirického výzkumu pedagogických jevů*. Praha: Karolinum, 2004. ISBN 80-7184-569-8.

PRŮCHA, J. *Pedagogický výzkum: uvedení do teorie a praxe*. Praha: Karolinum, 1995. ISBN 80-7184-132-3.

PUNCH, K. F. *Základy kvantitativního šetření*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-381-9.

KARLOVA UNIVERZITA V PRAZE - PEDAGOGICKÁ FAKULTA
Katedra speciální pedagogiky
116 39 Praha 1, M. D. Rettigové 4
tel. 420221900279

V Praze dne 30.4.2010

Věc: Žádost o spolupráci na výzkumném šetření

Vážená paní ředitelko, vážený pane řediteli,

dovoluji si Vás požádat o spolupráci na výzkumném šetření, jehož cílem je zmapování výuky Českého jazyka a literatury na 2. stupni Základních škol pro sluchově postižené v České republice.

Mé jméno je Radka Hublová a jsem studentkou 1. ročníku navazujícího magisterského studia oborové Speciální pedagogiky na Pedagogické fakultě UK v Praze. V současné době zde píši diplomovou práci pod vedením PhDr. Kateřiny Hádkové, Ph.D.. Výzkumné šetření je její součástí.

Realizace výzkumného šetření je skrze dotazníkovou metodu, která se zaměřuje, jak na žáky 2. stupně ZŠ pro sluchově postižené, tak na učitele předmětu Český jazyk a literatura na 2. stupni těchto škol. Oba tyto dotazníky jsou k dopisu přiloženy. Součástí výzkumného šetření je také pozorování samotných hodin Českého jazyka a literatury.

Výzkumné šetření je zcela anonymní. Ve výsledcích výzkumného šetření nebudou zveřejňována jména žáků, učitelů, ani názvy škol. Informace, které nám šetření přinese, Vám velice rády poskytneme.

Během následujících čtrnácti dní Vás budu telefonicky či emailem kontaktovat, zda budete ochotni účastnit se výzkumného šetření, případně abychom domluvili samotnou realizaci šetření. Kopie tohoto dopisu byla současně zaslána i na email Vaší školy.

V případě jakýkoliv dotazů je možné kontaktovat mne na následujícím telefonním či emailovém spojení:
telefon: 723 699 958
e-mail: rada.hublova@seznam.cz

Za Vaši spolupráci budeme velice vděčné.

Se srdečným pozdravem

PhDr. Kateřina Hádková, Ph.D.
vedoucí diplomové práce

a

Radka Hublová
realizátor výzkumného šetření

INFORMOVANÝ SOUHLAS

Já,

ředitel/ka	zástupce ředitele/ředitelky

.....

Základní školy pro sluchově postižené.....

souhlasím se spoluprací na výzkumném šetření, jehož cílem je zmapování výuky Českého jazyka a literatury na 2. stupni Základních škol pro sluchově postižené v České republice. Což obnáší, že:

- žáci 2. stupně výše uvedené školy vyplní dotazník, který obsahuje celkově 20 otázek (vyplnění cca 30 minut)
- učitelé/učitelky ČJ a literatury na 2. stupni výše uvedené školy vyplní dotazník, který obsahuje 15 otázek (vyplnění cca 15-20 minut)
- umožním pozorování přímo při realizaci výuky ČJ a literatury ve třídách 2. stupně výše uvedené školy

Spolu s udělením svého souhlasu jsem si vědom/a, že:

- vyzískané údaje z výzkumného šetření budou zcela anonymní a bude s nimi zacházeno jako s důvěrnými daty
- mohu z výzkumného šetření kdykoliv odstoupit
- v případě jakýkoli dotazů se mohu obrátit na níže uvedenou kontaktní osobu

Podpis účastníka.....

Jméno a příjmení.....

Datum.....

Kontaktní informace (v případě jakýkoli dotazů je možné kontaktovat mne na následujícím telefonním či emailovém spojení) :
 realizátorka výzkumného šetření: Bc. Radka Hublová
 tel.: 723699958, e-mail: rada.hublova@seznam.cz

6 833

Dotazník pro žáky 2. stupně základní školy pro sluchově postižené

Dobrý den,
mé jméno je Radka Hublová a studuji Speciální pedagogiku na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy v Praze, kde v současné době píši diplomovou práci. Tento dotazník je její součástí. Cílem diplomové práce je zmapovat výuku Českého jazyka a literatury na 2. stupni základních škol pro sluchově postižené v České republice. Proto Vás žádám o vyplnění několika následujících otázek. Veškeré údaje, které zde uvedete, jsou anonymní. Proto v dotazníku nepíšete své jméno. Nezapomeňte, že nejsou ani správné, ani chybné odpovědi.

Mnohokrát děkuji za spolupráci a za Váš čas.
Se srdečným pozdravem Radka Hublová

1. Dejte známku Vaší škole. Známkuje, jako jste zvyklý/á ve škole.

- a) 1 výborně
 b) 2 chvalitebně
 c) 3 dobře
 d) 4 dostatečně
 e) 5 nedostatečně

2. Jaký předmět Vás ve škole baví?

Dejepis, fyzika

3. Předmět Český jazyk Vás učí (prosím označte jednu odpověď):

- a) slyšící učitel/učitelka
 b) neslyšící učitel/učitelka nebo asistent
 c) slyšící i neslyšící učitelé/učitelky nebo asistent zároveň
 d) jiná možnost (prosím napište jaká):.....

4. Pomocí jednoho obrázku vyjádřete, jak je předmět Český jazyk zábavný:

Další otázky se ptají na český znakový jazyk (znakování) a znakovanou češtinu (mluvení a přitom znakování). Jaký je mezi nimi rozdíl? Můžeme si ho ukázat na příkladu věty „**Kdy jste měl horečku?**“.

pořadí znaků v českém znakovém jazyce:	HOREČKA + VY + BYLO + KDY?
pořadí znaků ve znakované češtině:	KDY + JSTE + MĚL + HOREČKA?

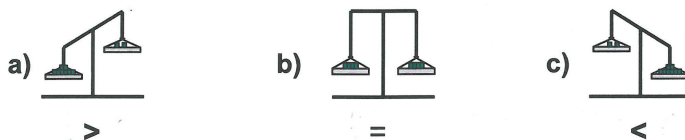
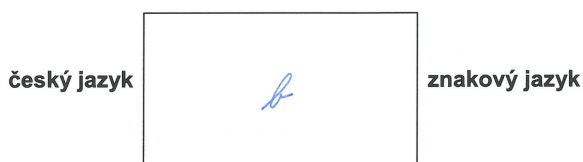
5. Jak si povídáte (komunikujete) se svým slyšícím učitelem při hodinách Českého jazyka?

- a) nemám slyšícího učitele českého jazyka
- b) znakuji (český znakový jazyk)
- c) mluvím (mluvená řeč)
- d) mluvím a přitom znakuji (znakovaná čeština)
- e) jinak- prosím, napište jak:
- f) nevím

6. Jak si povídá (komunikuje) slyšící učitel při hodinách Českého jazyka s Vámi?

- a) nemám slyšícího učitele českého jazyka
- b) znakuje (český znakový jazyk)
- c) mluví (mluvená řeč)
- d) mluví a přitom znakuje (znakovaná čeština)
- e) jinak- prosím, napište jak:
- f) nevím

7. Doplňte obrázek (písmeno nebo značku) do prázdného obdélníku:

8. Jak si povídáte (komunikujete) se svými spolužáky?

- a) znakuji (český znakový jazyk)
- b) mluvím (mluvená řeč)
- c) mluvím a přitom znakuji (znakovaná čeština)
- d) jinak- prosím, napište jak:
- e) nevím

9. Jaký předmět Vás ve škole nebaví?

..... *Pridání*

10. Jak si povídáte (komunikujete) se svým neslyšícím učitelem/asistentem při hodinách Českého jazyka?

- a) nemám neslyšícího učitele českého jazyka či asistenta
- b) znakuji (český znakový jazyk)
- c) mluvím (mluvená řeč)
- d) mluvím a přitom znakuji (znakovaná čeština)
- e) jinak- prosím, napište jak:
- f) nevím

11. Jak si povídá (komunikuje) neslyšící učitel/asistent při hodinách Českého jazyka s Vámi?

- a) nemám neslyšícího učitele českého jazyka či asistenta
- b) znakuje (český znakový jazyk)
- c) mluví (mluvená řeč)
- d) mluví a přitom znakuje (znakovaná čeština)
- e) jinak- prosím, napište jak:
- f) nevím

12. Češtinu mimo školu:

- a) nepoužívám
 - b) používám ke čtení
 - c) používám k psaní (např. SMS, e-mail)
 - d) používám k povídání (ke komunikaci) se slyšícími
 - e) používám jinak- prosím napište jak:
-

13. Pomocí jednoho obrázku vyjádřete, jak je předmět Český jazyk zajímavý:

14. Kolik je Vám let? (=Kolik je tobě let?)

..... *16*

15. Jste:

- a) holka
- b) kluk

16. Jste:

☒ a) neslyšící	b) nedoslýchavý/á

 Od kolika let:

☒ c) Od narození (=0, 1, 2, 3, 4, 5, 6 let)	d) Od 7 let a více

17. Do jaké třídy chodíte?

..... *9 třída*

18. Doplňte větu první myšlenkou, která Vás napadne:

Čeština je pro mě... *těžké*

19. Používáte (prosím označte odpověď):

- a) sluchadlo
- b) kochleárním implantát
- c) jiné pomůcky- prosím, napište jaké:.....
- d) žádné z pomůcek nepoužívám

20. Chodit do školy je (prosím označte jeden obrázek):

Mnohokrát Vám děkuji za vyplnění.

WF

Dotazník pro učitele Českého jazyka a literatury na 2. stupni základních škol pro sluchově postižené

Dobrý den,

mé jméno je Radka Hublová a jsem studentkou oborové Speciální pedagogiky na Pedagogické fakultě UK v Praze. V současné době zde píši diplomovou práci, jejímž cílem je zmapovat výuku Českého jazyka a literatury na 2. stupni základních škol pro sluchově postižené (dále jen ZŠ pro SP) v České republice. Tento dotazník je její součástí. Proto se na Vás obracím s žádostí o zodpovězení následujících patnácti otázek, kterými je dotazník tvořen. Jejich vyplnění by mělo trvat jen několik málo minut. Veškeré údaje, které zde uvedete jsou anonymní a bude s nimi zacházeno jako s důvěrnými informacemi.

Mnohokrát děkuji za Vaši ochotu, spolupráci a za Váš čas.

Se srdečným pozdravem Radka Hublová

(kontakty: 723699958, rada.hublova@seznam.cz)

1. Vaše škola využívá koncepce (vztaženo ke 2. stupni ZŠ pro SP):

- a) orální komunikace
 b) bilingvální komunikace
 c) totální komunikace
 d) jiné (prosím napište jaké):.....

2. Jakým způsobem je Vámi označená koncepce realizována?

slyšící + neslyšící pedagogy měli se

3. Hodiny Českého jazyka a literatury na 2. stupni ZŠ pro SP:

- a) vedete sám/sama
 b) vedete společně se slyšícím kolegou
 c) vedete společně s neslyšícím kolegou
 d) vedete s pomocí neslyšícího asistenta pedagoga
 e) jiná možnost (prosím napište jaká):.....

4. Jaké učebnice při hodinách Českého jazyka a literatury využíváte (vztaženo ke 2. stupni ZŠ pro SP)? Prosím napište konkrétně jaké.

Přelom, vyhledávací a mýšlel materiál.

5. Libovolně dokončete následující větu:

Čeština je pro mé žáky *klavná*

6. Vyjádřete četnost jednotlivých komunikačních modů, které v rámci hodin Českého jazyka a literatury na 2. stupni ZŠ pro SP používáte. A to pomocí stupnice od 0 do 4, kde hodnota 0 říká, že daný komunikační modus vůbec nevyžíváte a naopak hodnota 4 představuje maximální četnost využití. Prosím u každého komunikačního modu označte odpověď.

český znakový jazyk	0----1----2----3---(4)
znakovaná čeština	(0)----1----2----3----4
mluvená řeč (mluvený český jazyk)	0----1----2----3---(4)

7. Využíváte při hodinách Českého jazyka a literatury nějaké materiály s českým znakovým jazykem (vztaženo ke 2. stupni ZŠ pro SP)?

a) ano

- napište prosím konkrétně jaké: *DVD*

b) ne

8. Libovolně dokončete následující větu:

Pokud bych mohl/a provést změnu ve výuce Českého jazyka a literatury, týkala by

se *učebnic*

9. Jaké učební pomůcky v rámci výuky Českého jazyka a literatury na 2. stupni ZŠ pro SP využíváte (např. interaktivní tabule, PC technika, časopisy aj.)? Prosím napište konkrétně jaké.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

10. Co považuje za zásadní dovednost či znalost, kterou by si žáci měli odnést z Vašeho předmětu? Prosím napište odpověď.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

11. A naopak, co považuje za zásadní dovednost či znalost, kterou by podle Vás měl mít učitel/ka Českého jazyka a literatury? Prosím napište odpověď.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

12. Jste (prosím označte odpověď):

- a) žena
 b) muž

13. Kolik je Vám let? Prosím napište odpověď.

.....
.....
.....

14. Jste (prosím označte odpověď):

- a) slyšící
- b) prelingválně neslyšící
- c) postlingválně neslyšící
- d) nedoslýchavý/ nedoslýchavá

15. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené ukončené vzdělání? Prosím napište odpověď.

..... MGR .

Zde je ponecháno místo na jakékoli Vaše připomínky či poznámky k jednotlivým otázkám:.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Mnohokrát Vám děkuji za vyplnění.

D

Pozorovací arch

datum pozorování: 19.4.2011
 pozorovaná třída: 6. třída
 počet žáků ve třídě: 7
 název (číslo) školy, ve které probíhalo pozorování: D

Hodina ČJ a literatury je vedena:

- a) slyšícím pedagogem
 b) neslyšícím pedagogem
 slyšícím i neslyšícím pedagogem zároveň
 d) slyšícím pedagogem a neslyšícím asistentem pedagoga
 e) jiné:.....

Jaké komunikační mody jsou během hodiny používány:

- žáci: vizuálně motorické kódy - mluvená řeč
 pedagog slyšící: vizuálně motorický kód - mluvená řeč
 pedagog neslyšící: vizuálně motorický kód - mluvená řeč
 asistent pedagoga slyšící: vizuálně motorický kód - mluvená řeč
 asistent pedagoga neslyšící: vizuálně motorický kód - mluvená řeč

Během výuky ČJ je s žáky pracováno:

- individuálně (individuální práce s jednotlivými žáky)
 práce s celou třídou
 vytvoření pracovních skupinek (během hodiny žáci tvoří menší skupinky, ve kterých pracují)

Během výuky jsou používány následující učební pomůcky a materiály:

makrorelé tabulky - map. práce
 tabule
 jejíž stránka

Třída je vybavena:

- TV technikou
- PC technikou
- interaktivní tabulí
- nástěnnými tabulemi, které se vztahují k ČJ (skloňování, časování apod.)
- další vybavení:

Poznámky:

pročtením textu a celou třídu

učitel pomocí interaktivní tabule - dělení výkladu, práce
souborů, práce s výhledem učitelů
pro práci s textem
na se interaktivní. pro - promít - učitel → učitel
trávil učitel - práci - učitel

učitel tabulí pro práci s textem → učitel práci →
pro práci s textem do učitel